

Intervju predstavnika Fakultete za družbene vede s stotnikom Planinc Antonom, poveljujočim poveljnikom 238. čete za ognjeno podporo 89. Območnega štaba TO Velenje, ki je julija 1991 sodelovala pri razbitju oklepne kolone JA pri Dravogradu

- T:** ... v bistvu gre za to, kako ste vojno doživljali, oziroma s katerim dogodkom se je za vas vojna začela, ali ste dogodke, ki ste jih spremljali po občilih, povezovali z vašimi aktivnostmi, oziroma tudi, kako ste doživljali obdobje od nekje julija pa do oktobra 1991, ko je JLA zapustila Slovenijo, ko se nekatere enote niso povsem razpusile. Zanima me predvsem kako ste vi vojno doživljali v tem obdobju oziroma kako gledate na te stvari.
- A:** **Zaporedje dogodkov tega časa kaže na stopnjevanje pritiska na Slovenijo. Mi teritorialci oziroma naša četa je izvajala planirane vaje na mobilizacijskih mestih in to je bilo vse. Pri tem ni bilo nobenega posebnega vznemirjenja.**
- T:** Za to četo me zanima, če lahko bolj točno poveste katera enota je bila to, komu ste bili podrejeni oziroma kdo je bil vaš nadrejeni poveljnik.
- A:** **To je bila 238. četa za ognjeno podporo pri 89. Območnem štabu Teritorialne obrambe v Velenju, jaz sem bil poveljnik te čete.**
- T:** Četa za ognjeno podporo, torej ste delovali z minometi?
- A:** **Imeli smo kar raznoliko oborožitev; od minometov, netrzajnih topov, imeli smo tudi nekaj mitraljezov, pravzaprav smo bili klasična četa, namenjena za ognjeno podporo drugim bojnim enotam.**
- T:** Aha, zanima me torej, če ste sodelovali v pripravah, kakšnih urjenjih tik pred vojno, blokadah, morda v kakšnih ključnih bojih ali drugih akcijah ter če mi lahko to opišete bolj natančno.
- A:** **Nekateri smo bili angažirani pri ohranjevanju bojne popolnitve z orožjem na 89. Območnem štabu TO Velenje. Naš 89. Območni štab TO Velenje je bil pravzaprav eden od 16. štabov Teritorialne obrambe v Sloveniji, ki ni oddal oziroma predal orožja. Po programu smo imeli takrat opravljena mobilizacijska usposabljanja, drugega pa ne. Jasno je, da so se stvari v letu enaindevetdeset stopnjevale, to je nekje januarja pa do junija, tako da smo bili večkrat v stiku s štabom.**
- T:** Zanima me še tudi, kakšni dogodki so vam najbolj ostali v spominu. To mi lahko tudi bolj na široko opišete.
- A:** **Spomnjam se, da sem opravljal svoje delo, ko me je poklical kolega France in je rekel: 'No Tone, zdaj se je pa začelo, javi se.' Mislim, da je bilo to 28. junija 91. Predčasno sem zapustil delo in odšel domov. Že zvečer je bila naša četa zbrana na mobilizacijskem mestu v skoraj popolni sestavi. Dobili smo prva povelja, pregledali smo orožje, sestavo ter zdravstveno stanje. Orožja smo imeli zelo malo. Orožje, ki je nam je pripadalo po formaciji je bilo poslano verjetno kam drugam, v druge bojne enote, nas pa so opremili s tistim, kar je ostalo. Začudeno smo gledali, ko smo dobili v roke klasično puško Mauser. Za formacijo se je predvidevala oborožitev s šestimi minometi, dobili smo enega in še za tega je bilo na razpolago le okoli 20 granat. Ob prevzemu netrzajnega topa pa smo, če se ne motim, prevzeli okoli šest granat. Ostalega orožja je pa bilo, kolikor je ga bilo, ker je bila delitev bojnih sredstev takrat izvedena na drugačen način.**
- T:** V oborožitev ste dobili torej puške repetirke?
- A:** **Klasično puško Mauser oziroma M48, ampak se nismo nič razburjali, temveč smo vzeli tisto, kar je bilo na razpolago. K sreči smo dobili vsaj to, saj ponekod niso dobili ničesar. Nato smo dobili povelje za premik v Dravograd v podporo že razporejeni enoti.**
- T:** Katera enota je bila to?
- A:** **To je bila 891. enota za posebne namene 89. Obm štaba Teritorialne**

obrambe v Velenju, imenovali smo jo tudi »EPN Sleme«, mi pa smo prišli za njimi na položaje kakšen dan kasneje.

T: Kakšno nalogo ste imeli v Dravogradu?

A:

Imeli smo nalogo ustaviti kolono, ki je prodirala iz smeri Maribora proti Dravogradu oziroma Koroški oziroma smo bili dodeljeni 891. enoti za posebne namene v Dravogradu za ognjeno podporo. Poznali smo Koroško. S Korošci smo že v preteklosti zelo dobro sodelovali. Leta 1981 je bila ustanovljena skupna brigada »Karla Destovnika Kajuha«, ki pa je bila nato zaradi takratne razmere po enem letu razpuščena, zaradi česar nam je bilo sicer močno žal, vendar so vezi ostale in v naslednjem desetletju se nismo kar tako dali. V glavah nam je vseskozi odmevala brigada, čeprav je bila za enaindevetdeseto leto to dokaj nerodna formacija združena iz raznoraznih rodov, vendar je pokrivala celotno Zahodno Štajersko in Koroško pokrajino.

T: Zanimajo me tudi vaše neposredne izkušnje v boju.

A: Brigada je imela nalogo zapreti oziroma je neposredno zaprla cesto ter ustavila kolono, ki se je premikala iz smeri Maribora proti Dravogradu. Na drugi strani Drave, če gledamo v smeri toka reke Drave, pa je stala vojaška karavla oziroma kasarna Bukovje. Brigada je imela tako nalogo ustaviti kolono, ki je bila motorizirana. O tej koloni vam lahko drugi več povejo.

T: Motorizirana; to pomeni, da so bili na tovornjakih?

A: Imeli so tovornjake in bojna oklepna vozila, tankov pa ni bilo. Tudi poveljniški kader v tej koloni je bil zelo močan, nekateri s čini polkovnikov. Imeli so posebno nalogo, mi pa smo jim zaprli pot, pri čemer je bila tu še ena nevarnost, in sicer kasarna Bukovje, ki je bila ravno tako še vedno bojno popolnjena in bi lahko v primeru spopada nudila koloni dokaj obsežno ognjeno podporo. Mi smo se pač razmestili v skladu z načrtom postavitve, ki ga je izdelal štab Teritorialne obrambe Slovenj Gradec. Do prvega neposrednega kontakta je prišlo ravno med kolono in pripadniki te naše brigade. Bilo nam je zapovedano, naj z bojnim delovanjem začnemo zgolj v primeru izrednega dogodka in eden izmed takšnih dogodkov je bil prelet dveh Migov JA. Eden od Migov je tudi bojno deloval z izstrelitvijo raket, ki so sicer zadele predel pod mostom, vendar je bilo to nedvomno bojno delovanje. To je bilo 2. julija. Že naslednji dan je prišlo do neposrednega obstreljevanja med enotami Teritorialne obrambe in kolono, pri čemer smo se kar dobro držali, ni pa bilo enostavno.

Še prej, v obdobju od 28. junija pa do neposrednega kontakta, ki je trajal vsega štiri ali pet ur, pa smo bili tako kot druge enote, ki so bile razporejene po Sloveniji, neprestano pod določenim pritiskom, saj smo preko UKV postaj prestrezali sporočila redne armade na čelu z generalom Rašeto iz Zagreba, kjer je bil štab pete Armadne oblasti, preko katerih so pošiljali razna povelja svojim enotam, ki so bile razposlane po Sloveniji, naj opravijo svoje agresorske naloge, pri čemer so bile stalno prisotne grožnje, sicer ne vem na kakšen način; ali smo slučajno ujeli njihove frekvence ali pa so oni želeli, da bi mi slišali njihova sporočila. Ne morem reči, da smo bili na začetku preplašeni, marveč smo zadevo vzeli zelo resno, ker pač nismo vedeli, kaj se skriva za temi besedami. Enkrat so tako grozili z nočnim preletom helikopterjev, natančno so namreč poznali naše položaje. Vedeli so, kje se nahajamo, torej na teh dveh bregovih mesta Dravograd, in vedeli so, da nismo posebej dobro oboroženi, niso pa vedeli, koliko nas je bilo. Naslednjič so nam spet grozili z prihodom pripadnikov specialnih enot iz Niša, teh pa smo se resnično bali in smo se proti njim tudi dobro zavarovali, tako da smo pogosto spreminjali svoje mikrolokacije in stražarska mesta. Poudariti moram, da smo bili zelo resni pri zavarovanju svojih položajev za primer pristopa oziroma napada teh padalskih specialcev. Teritorialci smo namreč vedeli, da so to posebej izurjeni in brezkompromisni ljudje. Reagirali smo precej burno in eden od stražarjev

je ponoči celo sprožil rafal, zjutraj pa smo videli, da je bila razlog za to srna. Pri teh stvareh morate upoštevati, da smo bili tam na položajih ljudje starosti od 25 do 40 let, ki smo bili sicer res na usposabljanjih Teritorialne obrambe, vendar nismo bili več tako izurjeni, kot pred 20 leti, ko smo bili še v (vojaških) šolah. Kljub temu pa je zavest ostala na visokem nivoju. **Strahljivca v celem ni imel števili; ta Prešernov verz je v tistem obdobju v celoti veljal. Sicer je prišlo tudi do trenutkov, ko je bil kdo slabše razpoložen, vendar smo drug drugemu zaupali. Treba je povedati, da je bila naša četa pred tem desetletje na usposabljanjih in smo se dobro poznali.**

T: Ravno to sem vas hotel vprašati. Rekli ste, da ste se med seboj že pred tem spoznali, zanima pa me, kako so se začeli fantje obnašati, ko se je začela vojna? Je bilo kaj nelagodja zaradi ravnanja z orožjem oziroma panike zaradi izrednega stanja?

A: **Mi smo pač slučajno dobili tisto orožje, vendar smo s tem strelnim orožjem znali že vsi ravnati. Ker smo bili pred tem minometna četa, smo poznali granate in netrzajne topove, zato to pri nas ni predstavljalo nobenih težav. Problem je bil, ko sem izdal povelje za izvedbo premika z mesta mobilizacije (sedaj lahko povem) v Velenju na Konovem v smeri Dravograd, nas je vse nekako presunilo, ker smo bili seznanjeni z dogodki, v katere je bila vpletena armada drugod po Sloveniji; tu so razstrelili avtomobil, spet tam so bojno delovali po civilistih, tako da nam ni bilo vseeno, čeprav smo imeli nekakšno srčno željo, da bi se odpravila zadeva, pred katero smo bili postavljeni, oziroma da bi se odzvali tako, kot smo se tistih deset oziroma petnajst let pred tem pripravljali. Pri tem se je zgodila le ena tragikomična stvar. V četi smo imeli bolničarja in ko sem izdal povelje ter jim odkrito povedal ter jih postavil pred dejstvo, da gremo v bojno delovanje, česar nismo skrivali, je temu postalo tako slabo, da je bruhal. Drugi smo to sprejeli kot dejstvo. V naši četi smo imeli to srečo, da smo se notranje organizirali, kar pomeni, da smo imeli harmonikarja ter nekaj dobrih pevcev in je pesem, pa čeprav stara partizanska bojna, pomagala ohranjati in celo dvigniti moralo.**

T: Zanima me še, če ste pred napotitvijo na nalogo premišljevali o tem, kako ravnati ob morebitnem spopadu oziroma ali so se pojavile kakšne moralne dileme?

A: **Mi, ki smo končali vojaško šolo, smo zgolj zamenjali ideologijo, vojaške doktrine pa so nam ostale v glavi in vojak, ki obleče uniformo, je vojak, sploh pa, če si končal šolo, ki je v tistem času dejansko nekaj veljala na strokovnem vojaškem področju. Imela je pač druge hibe, kot je pranje možganov, vendar vojak pač ostane vojak. Kako sem jaz gledal na zadeve? Noben vojak ne mara orožja v mirnem času, ko pa nastopi dejstvo, pa ni vprašanja ali bi šel ali ne bi šel, saj to bi lahko že prej povedal, da nisi vojak in bi lahko ravno tako že prej povedal, da nisi za to.**

Tukaj je bila še neka druga zadeva. Mi smo bili takšna bum generacija in imamo radi svojo deželo, radi imamo Slovenijo, in če bi ta spopad trajal dlje časa ne bi bilo dileme. Mi bi nadaljevali tradicijo izpred štiridesetih ali šestdesetih let in bi se borili do konca. Imeli bi sicer nekaj ideoloških zavor in ne bi ponavljali določenih napak iz preteklosti, ampak bojevali bi se. Tukaj ni moralnega vprašanja v odnosu do domovine, vendar pa pogrešamo, da današnje generacije tega domoljubja nimajo v tolikšni meri izraženega ali pa se jih vsaj vzgaja ne na takšen način. Nas so vzgajali mogoče malo na nenavaden način, kar se vidi danes, vendar je bila skozi ta čuden način izražena pripadnost svoji zemlji, kar ni ne šovinizem ne nacionalizem, ampak *domovina ena, nam vsem dodeljena*.

T: Govorili ste že o izrednih dogodkih. Bi morda lahko sami dodali še kaj takšnega, kar se spomnite oziroma bi lahko opisali dogodek, ki je vam najbolj ostal v spominu?

A: **Dogodek? Mi smo bili postavljeni v zaledju na drugo linijo, pač po formaciji kot četa za ognjeno podporo. Vsi smo bili šokirani v tistem trenutku, saj smo vedeli določene stvari o bojnih letalih, ampak ko po dolini prileti in**

motorji zabobnijo... Tiste rakete pravzaprav sploh nismo slišali. To je bil pravi šok, že sam učinek preleta letala nas je pretresel na položajih. To je bil eden takšnih dogodkov. Kot drugo smo vsi, predvsem častniki, poznali orožje kot je tank in bojno oklepno vozilo, ampak ko je začel bojno delovati ponoči in je prerešetal celotno dolino od levega do desnega brega z 27 mm Browning topom in je bil vsak peti naboj svetilni, je nedvomno prav tako povzročil šok.

To so bili takšni dogodki, vendar med nami ni bilo omahljivcev. Nekatere malenkosti sem sicer omenil, vendar smo se sprijaznili z dejstvi. Res pa je, da so bili pripadniki te čete v glavnem delavci iz Rudnika, nekateri pa tudi iz Vegrada in Gorenja, ampak to je bila v glavnem delavska četa. Imeli smo štab, ki je bil sestavljen pretežno iz domačinov. Vsaj 60 odstotkov ljudi je bilo domačinov neposredno iz samega mesta Velenja, ostali pa so bili iz okolice. Ljudje smo se tako poznali tudi že na delovnih mestih in ne samo na vojaških vajah. Tu pa je bila še ena stvar; 89. Območni štab v Velenju je bil tako sestavljen, da je bila v njem večinoma desetletna generacija ljudi na odgovornih položajih vključno z poveljnikom štaba, s katerim sva se poznala še od mladih nog. Vsi ostali, ki smo študirali, smo se poznali še iz srednje šole. Seveda pa je znano tudi to, da imajo Velenjčani poseben skupinski duh zaradi mesta samega in posebne mentalitete, kar pa se je danes žal obrnilo v tisto drugo obliko.

Omenim pa lahko še en takšen dogodek. Na začetku smo vsi nosili tiste zvezde in čine, nakar so nam štabi dali druge, slovenske oznake, čine pa smo sneli, saj smo se med sabo bolj ali manj poznali in ni bilo dileme kdo je častnik in kdo vojak. Na nove oznake, s katerimi smo zamenjali zvezde, smo bili zelo ponosni, vendar se je nekaj zgodilo. Že prvo in drugo noč v Dravogradu nam je daljnogled za nočno opazovanje to razkril. Nove oznake so bile emajlirane in so se čudovito svetile na kapi kot namerilna točka za ostrostrelca. Sklenili smo, da jih zaradi tega ne bomo nosili. Čez dan smo jih pravzaprav nosili, zvečer in ponoči pa ne, ker je ostrostrelec ponoči s pogledom skozi daljnogled natančno razbral položaje naših ljudi. Tako smo torej prevzeli takšen varnostni ukrep.

Bila pa je še ena zanimiva zadeva. Na nekem mestu smo imeli opazovalnico čete, ki smo jo zavarovali. Najbolj nevarno je bilo delovanje ostrostrelca. Po nas je neprestano streljal neki armadni ostrostrelec, zadel pa ali ni ali pa ni hotel, tega sedaj ne morem reči. Kot poveljnik sem bil večino časa na opazovalnici. Oblečeni smo bili v »maskirne« uniforme, naše teritorialne zelene, vendar smo imeli zaradi sreče z lepim sončnim vremenom večinoma zavahane rokave in barvo od sonca. Na obisk pa je prišel poveljnik policije in v tistem trenutku je ostrostrelec udaril po položaju opazovalnice. Situacija je bila zelo nerodna, saj so padli mislim da trije strelci. S komandirjem sva se dokaj hitro umaknila z opazovalnega mesta. Ostrostrelec je imel očitno posebno nalogo delovanja po pripadnikih policije, saj smo se mi lahko gibali bolj ali manj prosto, sicer previdno vendar brez prevelike nevarnosti. Kakor pa se je zraven pojavila modra uniforma, je postalo nevarno.

Bil je še en takšen dogodek. Kolega oziroma namestnik mene kot poveljnika voda je rekel: *'Kakšna tišina je v Dravogradu. Še muho bi slišal.'* Ker ni bilo prisotnosti vojske, sem predlagal, da se odpraviva v hotel, mislim da je bil Korotan. Vseeno sem mu naročil, naj bo pozoren. Jaz sem bil oborožen z navadno, on pa z avtomatsko puško. Ko sva vstopila, sva začula iz kota: *'O! Kako ste vojnici?'* Bila sta dva, mislim da zvezna carinska oficirja. Bilo kot v kakšnem Westernu; dokler je kolega pil svojo polovico piva, sem imel jaz napeto puško, ko pa sem jaz pil svojo polovico piva, je imel puško napeto on. Nato sva se prav na hitro odpravila. Kmalu za tem so ju zajeli in odpeljali.

T: Pravzaprav sta se norčevala iz vaju?

A: Tako nekako. Smola pa je bila, da nihče ni vedel, da sta tam, in če midva ne bi šla na pivo ob štirih popoldan, tudi ne bi izsledila tistih dveh carinskih oficirjev. In ko smo že ravno pri tej temi - znano je, da naj bi mi teritorialci veliko spili, vendar moram pri tem povedati, da seveda smo pili, vendar po ukinitvi prohibicije v naši četi, nekako pet let pred letom 91, nihče več ni nosil s sabo žganih pijač. To so bili sami odrasli ljudje, ki so si lahko privoščili pivo, pijanih pa ni bilo. S hrano so nas ustrezno oskrbovali; kosilo smo dobili zvečer, zajtrk opoldne, večerjo pa za zajtrk, vendar nismo bili lačni. Korošci so nas dobro hranili in za to smo jim tudi hvaležni. Kot pravim ni bilo nobenih moralnih problemov, vsak vojak si sicer po določenem času želi spet malo na svobodo, vendar se je to vprašanje pojavilo šele nekje po štirinajstih dneh, ko nasprotnika ni bilo več.

Bil je še en izjemen dogodek. Bilo je nekaj ranjenih, na naši strani nekaj ljudi, za njih pa nimam točnih podatkov oziroma moraš o tem vprašati koga drugega, mislim pa, da je bilo kar hudo. Takrat je priletel na štadion helikopter z oznakami rdečega križa, to je bilo 3. ali 4. julija zvečer, pri čemer smo jih pustili in opazovali, ven pa takrat niso prišli bolničarji temveč črno oblečeni specialci, nakar smo hitro reagirali. Pri tem moram poudariti, da sva bila s poveljnikom bataljona ves čas na zvezi in sva v vseh teh dogodkih konkretno sodelovala pri izvajanju vseh bojnih nalog.

In tu je bila še ena situacija. Kolona je bila dokaj ravnodušna, in sicer tako dolgo, dokler so v naših prvih bojnih vrstah opazili samo ročne metalce granat MB. To orožje je bilo pred petdesetimi leti sicer uporabno, takrat pa ne. Kakor hitro so se naši vojaki pokazali z Armbrusti, Maljutkami in Šmelji oziroma Zoljami, pa so se prestrašili tudi vojaki v koloni, ker so zelo dobro poznali orožje s katerim smo razpolagali teritorialci. Vedeli so pač za orožje, ki smo ga obdržali oziroma česar jim drugi niso predali. Še kaj?

T: Še morda še česarkoli spomnite, kar bi hoteli povedati?

A: Spomnim se še enega dogodka. To je pa bilo dokaj zanimivo. Do poveljnika bataljona sem prišel povsem po uradni dolžnosti z svojo osebno stražo, ko sem opazil nekoga na kolesu, ki se je pogovarjal z ljudmi iz agresorske kolone. Spomnil sem se, da je bil dan pred tem pri nas. Prisotni policist je vprašal kdo je to in pogledal skozi daljnogled. Prepoznal ga je in povedal, da je to upokojeni zastavnik, ki je pred tem delal v karavli. Dan pred tem nas je spraševal, če imamo dovolj hrane, nogavic, orožja, streliva in podobne stvari, vendar mu mi nismo ničesar izdali. Do njega nisem bil preveč nesramen, ker se mi je zdelo, da je domačin. Ta človek je opazoval in prenašal podatke, kolikor jih je pač zbral od nas v dveh dneh, k bojnim vozilom. Poveljnik policije je povedal, da ga poznajo in da je domačin. Jasno je bilo, da prenaša informacije v kolono, saj smo ga lahko spremljali, ker smo imeli položaje na hribu. Bil je živa zveza med teritorialci, armado in kasarno. Kmalu za tem so ga zajeli. V Dravogradu je bilo pač nekaj ljudi, ki so prej delali v obmejnih karavlah. Stvari so sicer došli, vendar še niso slekli svoje volčje kože.

Bila pa je še ena stvar. Kot poveljnik sem imel terensko vozilo z UKV postajo, in neko noč sem po naključju naletel na frekvenco: '*Ovdje Rašeta...*' oziroma '*Ovdje Mijesec...*' ali '*Luna*', nisem prepričan. Rašeta bi moral biti mesec, tega je že šestnajst let. Rekel je: '*Ovdje Mijesec, javi se Mijesec Jedan... pa ne javlja se...*' in sočna kletvica. In tako je šel '*Mijesec 1, Mijesec 2, ...*' in tako naprej, mi pa smo došli, da so to karavle od Radelj pa vse do Koroške oziroma Pece. '*Pa nisu valjda oni Slovenci sve uhapsili?*' in spet cela serija sočnih kletvic. Vendar je takrat Teritorialna obramba v resnici zaposledla že večino mejnih prehodov oziroma so posadke zapustile karavle ali pa so se predale. In potem je začel groziti: '*Slušajte me vi Slovenci, znam da me slušate. Sve čemo vas mi uništiti...*' in tako naprej. Mislim da je uporabil '*Uništiti...*' in še vrsto podobnih izrazov. In tako so nam grozili, mi pa smo jih poslušali preko naših UKV postaj, če smo naleteli

na njihovo frekvenco.

T: Lahko poveste še kaj o izkušnjah z domačini, so bili prijazni?

A: **Domačini so bili prijazni, so sodelovali in pomagali, čeprav jih je bilo strah. Seveda moram spet poudariti da tudi nam ni bilo lahko pri srcu. Ne morem uporabiti besede strah. Ali je bil to strah? Ni nam bilo vseeno, vendar moram reči, da ko se je začela igra, s streljanjem in vsemi temi zadevami, pa strahu ni bilo več. Bila je le notranja napetost, vendar si takrat delal po najboljši volji oziroma avtomatično. Vojaku v takšni situaciji ni potrebno preveč razmišljati, zgolj pokazati mora svojo usposobljenost. Razmišljaš le v okviru bojne naloge; ali boš dobro meril ter ali boš zadel, kako boš postavil prvi, rezervni in še kakšen položaj, ker danes se je na bojnem polju potrebno zelo hitro premikati. Mi smo se pač bojevali na partizanski način v duhu tega, kar smo se naučili v vojaških šolah in na usposabljanjih. To ni bilo kakšno elektronsko ali pa moderno vojskovanje, treba je bilo imeti srce. Vojak mora imeti srce in vedeti, da je le številka in da se v primeru, da eden odpove, ustavi cel stroj. Le če ta vojaški stroj deluje, lahko dosežeš izvršitev bojne naloge, s takšnimi ali drugačnimi sredstvi. Je pa še tu ena stvar. Mi smo se takrat res zavedali, da se borimo za Slovenijo in ne za nekakšno stvar skupine politikov, saj so vsi ljudje v Sloveniji takrat pač vedeli za kaj gre in so bili večinoma enotni, česar pa danes žal marsikdaj primanjkuje.**

Omenil si še dogodke po umiku armade. Nas so razpustili 93. leta. Vmes nismo imeli kakšnih posebnih usposabljanj, ampak večkrat smo se sestali kot štab čete na 89. Obm. štabu Teritorialne obrambe in se pogovoril, kakšno je stanje, ali smo živi in zdravi ter ali nas kaj čaka. Toliko, da so nas imeli na seznamu. Malo smo bili užaljeni, ker so nas kar tako upokojili. Sicer je bila res izvedena transformacija iz Teritorialne obrambe v Slovensko vojsko, nekaj pa smo vendarle znali in smo bili malenkost užaljeni, ko so nas kljub činom zasluženo ali pa nezasluženo upokojili. To je bila pač stvar odločitve takratne vlade.

T: Omenila sva tudi obdobje od julija do oktobra 1991...

A: **Ko so nas razpustili, mislim da je bilo okoli 10. ali 14. julija, smo še sicer čakali na bojne naloge, vendar so se dogodki začeli razvijati v takšno smer, da ni bilo več potrebe po formacijah. Enkrat so častnike in poveljnike še poklicali v Dravograd, da bi povedali nekatera dejstva, ker je nekdo iz Ministrstva za obrambo in iz Vlade hotel nekaj vedeti, mi pa smo bojne naloge zamenjali nazaj za delovne naloge.**

T: Lahko morda še sami povzamete oziroma dodate še kakšen dogodek?

A: **Kaj naj še dodam? Kot sem rekel, našo bojno nalogo smo opravili tako kot smo jo. Bistveno pri tem je bilo, da nismo imeli ponesrečenih ali poškodovanih oziroma celo ranjenih ali mrtvih, tudi nesreč med nami ni bilo. Morala? Lahko da je imel kdo malo rjave spodnje hlače, vendar to ni bilo nič posebnega. Ni bilo ljudi, ki bi panično reagirali, to je eno, panično pa nismo reagirali, ker smo drug drugemu zaupali. Zaupali smo si med samo, v četi je bilo takrat na bojni nalogi v bojni formaciji okoli 122 ljudi, prisotnih pa nas je bilo okoli 100. Zaupali smo tudi bataljonu, kateremu smo nudili podporo, in krajanom. Poznali smo teren. Slovenija v tem delu je pač takšna, nismo prišli v puščavo, znali smo se pravilno gibati in razmestiti po takšnem terenu. Morala ni padla. Sicer so bile kakšne organizacijske težave, četa je pač bila samozadostna in smo bili usposobljeni, da se sami vzdržujemo na terenu, od logistike do vseh drugih stvari. Naloge smo izvajali samostojno v okviru povelja, seveda v sodelovanju z brigado, h kateri smo bili dodeljeni in se s temi ljudmi še danes poznamo.**

Zanimivo je bilo nekoč, ko smo bili na položajih, in so prileteli Avstrijci: 'Glavno je da zadržite te agresorje,' in nam poslali dve škatli čokolade in dva zaboja piva. Bilo je pač poletje. Poslali so tudi delegacijo in eden se je

predstavil kot koroški Slovenec, čeprav jim nismo povsem zaupali, zaradi česar so bili nekateri kar malo užaljeni. Imeli smo konspiracijo ter notranje obveščanje in nismo zaupali nikomur, ki ni bil domačin. Če je prišel kdo od drugod in hotel kaj izvedeti, smo jih kar nagnali. Straža je bila dobro postavljena, zato v jedro čete ali na položaje niso prišli. To je bila sploh značilnost moje čete. Straža naj najprej spozna položaj in nato deluje. Razdelati je bilo potrebno vse taktične postopke. To je bila Teritorialna obramba, sploh v našem občinskem štabu smo stvari vzeli zelo resno, tudi v štabu smo bili prijatelji. Pomembno je bilo predvsem zaupanje. Seveda je potrebno imeti tudi kondicijo, orožje in se urediti. Danes nam tudi v naših letih včasih primanjkuje oziroma bi se prileglo vsaj dvakrat na leto za par dni orožnih vaj, mogoče ne vsem, vsaj meni.

Nekateri to obdobje vojne za Slovenijo enostavno zapostavljajo. Dejstvo je, da smo bili takrat tam, bili smo vojaki in kot taki postavljeni pred dejstvo, dobili smo navodila in jih izpolnili po najboljši moči in to uspešno. Spomnim se, da me je nek bivši kolega nekoč vprašal, kaj sem pa počel v tej *operetni* vojni za Slovenijo, pa sem ga vprašal, kaj je pa on počel. Povedal je, da je vzel nekaj dni dopusta in odšel na oddih v Avstrijo, in sva kar zaključila pogovor. Razložil sem mu, da on mogoče ni bil tam, jaz pa sem bil in sem stvari doživel iz prve roke ter da to ni bila nikakršna operetna vojna temveč prava stvar, da je šlo zares in za Slovenijo ter da se s takšnimi ljudmi, ki na to obdobje gledajo zviška, nimam kaj pogovarjati.

T: Povejte mi še, če ste morda veteran Vojne za Slovenijo oziroma kje ste vpisani kot veteran?

A: Sem član Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Velenje, oziroma sem se vmes prestavil v Celje. Ima pa naša 238. četa za ognjeno podporo, ki nosi šifro T-7349/14 še domicilno zastavo v Klubu veteranov in častnikov na Kopališki cesti 3 v Velenju, kjer se redno dobivamo, vsaj mi bivši častniki oz. veterani in kakšno rečemo.

T: Najlepše se vam zahvaljujem za povedano in vas vabim na predstavitev rezultatov projekta, ki bo v sklopu praznovanj ob 15. letnici osamosvojitve Slovenije. Še enkrat najlepša hvala.